KURUCUSU VE BAŞ MUHARRİRİ ESAT ÂDİL MÜSTECABİ

GERÇEK

DÂVÂMIZ : DEMOKRASİ
İDEALİMİZ : SOSYALİZM
REHBERİMİZ : MİLLÎ REALİTE

Yıl: 1 — Sayı: 13 ★ Fiyatı 10 Kuruş ★ HAFTALIK, SOSYALİST, SİYASÎ GAZETE ★ 17 - Mayıs - 950 Çarşamba

Demokrat Parti

Zaferini, af ilânı ve grev hakkını tanıma ile taçlandırabilir

Hakkı fetih usulüne, Türk milleti nihayet son verdi. İlk serbest seçim millî egemenliğin bir başlangıcı oldu. Demokrat Parti, millet ve dünya müvacehesinde dört yıllık bir imtihan devresi geçirecek. Ya demokrasimiz gelişecek veya Demokratlar da C. H. P. nin âkibetine uğrayacaktır.

Demokrat Parti, gayretlerinin verimlerini elde etti. Bu, tevil edilmez, küçümsenmez bir başarıdır. Bu başarının temelleri siyasî hürriyetlerin geliştirileceği vaadleri üzerine kurulmuştur.

Bunların başında Türk işçisinin en mukaddes müdafaa hakkı olan "Grev yasağı" nı kaldırmak vaadi geliyor. Demokratlar ve bu vaadlerinin karşılığı olarak en az 800 bin oy almışlardır. C. H. P. umumî af meselesini büyük bir kaygısızlıkla çıkmaza sokarak on binlerce aileyi hayal sukutuna uğrattı.

Demokrat Parti zaferini umumî af ilânı ve grev hakkının tanınması ile taçlandırmalıdır.

Bu, Demokratik bir gelişme başlangıcı olabilir ancak..

Demokrat Parti, iktidar vasıtası olan demokrasi merdivenin basamaklarına çifte nöbetçi dikmez ve siyasî hürriyetlere kement atmazsa...

Yazan: Esat Âdil MÜSTECABİ

1946 seçim hürriyeti sâkıt iktidar partisi tarafından ihanete uğradığı gün "Gerçek" in başmakalesine şöyle bir başlık koymuştum: "Türk demokrasisi bir kere daha hançerlendi" İki gün sonra da gazete kapatılmıştı.

Bu gün C. H. P. nin sukutu ve demokratların zaferi karşısında Türk sosyalistlerinin düşünce ve duygularını aksettirtmek isterim.

Hakkı fetih formülünü 28 yıl bayrak gibi kullanmış, 25 yıl hiç bir muhalife nefes aldırmamış, iktisadî devletçiliğe halkı düşman etmiş, modası geçmiş liberalizme itibar sağlamış, ve türlü suiistimallere yol açmış, sosyalistlere bile zulüm ve itisaftan çekinmemiş olan merhum iktidar nihayet milletin şiddetli bir sillesile kendi kazdığı çukura yuvarlanıp gitmiştir.

Celâl Bayar ve arkadaşları, cumhuriyet merhalesini adım adım geçmiş, hatadan savaba doğru ağır tempolu bir tekâmül geçirmiş, C.H.P. nin inhilâlinin sebeplerini kavramış bir siyasî kadro sayılabilir.

1934 deki Celâl Bayarın şahsiyeti ile 1950 deki şahsiyeti arasındaki fikrî ve siyasî olgunluk derecesini Demokrat Partinin icraatı ile tespit etmek imkânlarını bulacağız.

1945 den bugüne kadar demokrasi uğruna mücadelede sosyalistler fikir, demokratlar ise, aksiyon önderliğini yürüttüler. Daha oldukça uzun ömürlü bir merhalede bu fikir ve aksiyon beraberliği devam edecektir. Demokrasinin geliştirilmesine ve siyasî hürriyetlerin son zaferine kadar Demokrat Partinin gayretlerini desteklemeyi vazife sayacağız.

Ancak; Demokrat Parti iktidar vasıtası olan demokrasi merdiveninin basamaklarına çifte nöbetçiler dikmeğe ve siyasî hürriyetlerden faydalanma hakkını yalnız kendine tahsis etmeye kalkışırsa onu da "Demokrasi haini" olarak teşhir etmekte bir saniye dahi tereddüt etmiyeceğimizi, milleti ikaz için her vasıtaya başvuracağımızı şimdiden ilân ederiz.

Hiçbir yurtdaş; Türk demokrasisi uğruna mücadelede, biz sosyalistler kadar gayret sarfetmiş ve o nispette de ıztıraplar çekmiş olduğunu da iddia edemez.

Demokrasimizin gelişmesinden biz, kendi payımıza bugüne kadar tek bir menfaat ve mükâfat beklemedik ve böyle birşey de düşünmemiz imkânsızdır.

Bizim ahlâk ve prensiplerimiz; demokrasinin nimetlerinden, dâvasını güttüğümüz halk yığınlarının faydalanabileceği miktardan bir zerre fazlasını arzulamaya asla müsait değildir.

Demokrat Partinin de böyle bir sosyalist fazilet içinde, memleket işlerini yürütmesini, şahsî menfaatlerin azgınlaşmasına asla imkân vermemesini istemek vazifemiz ve hakkımızdır.

Demokratlardan, hürriyet misakına sadık kalmalarını, anti-demokratik kanunları derhal ilga ederek siyasî hürriyetlere tam bir gelişme imkânı vermelerini, sınıf mücadelesini, içtimaî ve millî olgunlaşmanın ve medenî tekâmülün bir zarureti olarak kabul etmelerini, sermayenin ve mülkiyetin haiz olduğu hak ve salâhiyetler nispetinde emeğin de hak ve salâhiyetlerini tanımakta siyasî olgunluk göstermelerini, Türkiyeyi yabancı sermayenin mâmûl madde pazarı olmaktan kurtararak sanayi inkılâbının ve toprak endüstrisinin geliştirilmesine gerekli olan plânlı bir ekonomi sistemi kurmalarını istiyoruz.

Demokratlara bilhassa şunları söylemek istiyoruz: İktidarın füsunkâr cazibesi ve ateşli ihtirasları, sizi ideallerinizden alıkoymasın! C. H. P. nin akibetine uğramayın ve ayni hataları işlemeyin. Millete karşı yaptığınız vaadleri unutarak demokrasiye ve kendi dâvanıza ihanet etmeyin!

Millî hayatımızda sivil bir inkılâp yaratmak için harcayacağınız gayretlerle millî tarihi şa'şaalandırmış olacaksınız!

BU, BİR PROVOKASYONDUR!

"Çiçek Palas" hâdisesi, yüksek tahsil gençliği derneğinin ve bazı dergilerin hususî tertiplere ve provokasyonlara nasıl aldanıp âlet olduklarını bir defa daha ispat etmiştir.

Nâzım Hikmetin, gençlik ve millet tarafından sevilmediğini tebarüz ettirmek için fırsat kollayanların tuzağına düşmek, Nâzım aleyhine nümayişlere sebebiyet vermekle yine çok şeyler kaybedilmiştir.

Nâzım Hikmet, Türk milletinin en büyük şairi olduğu için hür yaşamaya lâyiktir. Onu komünistçe tezahürlerin ve anti komünist nümayişlerin mevzuu yapmak, halen ölüm döşeğine serilmiş yatmakta olan şairin hayatına karşı suikasttan başka bir şey sayılamaz.

Bu hareket tarzı, Nâzımı hukuk ve kanun yolu ile kurtarmak için muhtelif siyasî temayüllere sahip olanların meydana getirdikleri işbirliğini de tehlikeye düşürmüştür.

Gaye, Nâzımın yaşamasıdır. Ölümü değil.

Nâzım Hikmet; yeni teşekkül edecek Meclise ve Hükûmete güvenmeli, ergeç tecelli edecek olan adalete intizar ederek açlık grevini tâlik etmelidir.

Gençlere, şairi tahrik ve greve devama teşvik etmekten vazgeçmelerini tavsiye ederiz.

Nâzım Hikmetten de, kendisi için çalışan hukuk ve kanun adamlarına zaman bırakmasını rica ediyoruz.

Bütün millete haber verelim ki, büyük şair artık ölüm döşeğindedir ve ölümü gün ve saat meselesi haline gelmiştir.

İBRET TAŞI

HUKUKİ EŞİTLİK

Son yılların amme dâvaları içinde "Cumhurreisine hakaret" oldukça mühim bir yekûn tutmaya başlamıştı. Birkaç gün sonra artık, İsmet İnönü ile vatandaşlar arasında hukukî eşitlik teessüs edecek ve Türk Ceza Kanununun 159 uncu maddesi rahat nefes alacaktır.

Nazım Hikmet

BİR ADLÎ HATA KURBANIDIR

Türk Adâletinin Bağrına saplanmış duran Siyasî ok artık çıkarılmalıdır

Dünya adlî literatüründe birçok hazin, korkunç adlî hatalar kayıtlıdır. Fakat eminiz ki, millî şairimiz Nâzım Hikmet ile ilgili adlî hatanın bir eşine rastlamak imkânsızdır.

Çünkü her adlî hata, fark edildiği, anlaşıldığı anda derhal önlenmiştir. Nâzım Hikmete ait hata, bütün hukukçular, hatta en yüksek dereceli hâkimler tarafından kavrandığı, bilindiği halde, hâlâ bertaraf edilmeyerek bir ıztırap âbidesi gibi bütün milletin ve dünyanın vicdanı önünde sapasağlam durmaktadır.

Nâzım Hikmetin 28 yıllık mahkûmiyetinin bir adlî hatadan ibaret olduğunu teyit eder bir çok neşriyat yapıldı. Eski Cumhuriyet Başsavcısı merhum Fahrettin Karaoğlan'ın kızı ve değerli hâkimlerimizden Rebia Şeref'in aşağıdaki mektubu bu yoldaki kanaat ve delillerin yeni bir örneğini teşkil etmektedir.

«— Büyük Türk şairi Nâzım Hikmetin adım adım ölüme yaklaştığı bu anda, babam Cumhuriyet Başsavcısı merhum Fahrettin Karaoğlanın bana Nâzım Hikmet hakkında söyledikleri bugün gibi hatırımda.

Fahrettin Karaoğlan «bir hâkim olarak memleketimizde bana en büyük ıztırabı vermiş olan hâdise, Nâzım Hikmetin hiç bir delile, hiç bir kanun hükmüne dayanılmaksızın 28 yıl hapse mahkûm edilmesidir... Adalet tarihimizi bu günahtan kurtarmak en büyük emelimdir. Amma, ne yazık ki buna gücüm yetmiyor...» diyordu.

Fahrettin Karaoğlan bu duygu ve düşüncelerini yalnız yakınlarına söylemekle kalmadı. Yanılmıyorsam 1945 yılında Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonunda açıkça belirtti. Ve bir gün Hipodromda sayın Cumhurbaşkanına da açtı.

Bu hâtıraları delâletinizle Türk halkına nakletmek imkânını bulursam, yalnız, bir insan, bir Türk olarak Nâzım Hikmete karşı değil, bir evlâd olarak hak ve adalet âşığı babama ve asıl, bir yargıç olarak şerefini şerefim saydığım Türk Adaletine karşı olan vazifemi de yapmış olacağım.»

Sosyalizmin Ana Hatları

11 - İşçi Sınıfı ile Köylüler arasındaki iltifakın esasları

Ziraatta konsantirasyonun temposu ağırdır. Bu sebeple köylünün proleterleşmesini beklemeden ırgadı toprak endüstrisi amelesi haline getirerek şuurlandırmak ve küçük toprak mülkiyetine bağlı köylü menfaatlerini müdafaa etmek sosyalist politikasının icabıdır.

Memleketimizde, işçi sınıfı ile köylüler arasında siyasî bir irtibat meydana getirilmemiş ve bu uğurda ciddî gayretler gösterilmemiştir. Bunun sebeplerinden birincisi, işçi sınıfının devamlı bir partiye bugüne kadar sahip olamayışıdır. İkinci sebep, toprak endüstrisinin kurulmamış olması, köylere makine ile birlikte teknisyen ve işçi kadrolarının sokulmamış olmasıdır.

Gerçi şehirlerde ve kasabalarda işçi ile köylü arasında bir takım münasebetlerin büsbütün yok olduğu iddia edilemez. Köylerden gelip şehirlerde yerleşen fabrika ve madenlerde çalışan köylüler pek çoktur. Fakat bizim kastettiğimiz münasebet, siyasî irtibattır.

Türkiye, dünyada, köylüsü en çok olan memleketlerin başında gelmesine ve yarısından fazlasının ırgat ve yoksul köylü olmasına rağmen, bunların hiç birisinde proleter şuuru teşekkül etmemşitir. İrgat ile ağa arasındaki münasebetler, işçi ile patron arasındaki münasebetlerin siyasî ve iktisadî karakterini taşımamaktadır. Bugün ırgada, politika anlayışına göre toprak amelesi adını vermek hatâ olur.

Bu gerçekler, Türkiyedeki sosyal mücadelenin kendine göre bir hususiyeti ve ehemmiyeti olduğunu açığa vurmaktadır. Türk işçileri tam bir sınıf şuuruna kavuştukları zaman gayretlerinin büyük bir kısmını proleterleşmek olan köylü lehine harcamak ve diğer yarı yoksul köylünün sosyal ve ekonomik men-

Devamı 4 te

Büyük bir İlim yanlışı

Ziya Gökalp'ın ve talebesi Necmeddin Sadak'ın kitaplarında Türk tarihinin iftihar vesilesi olan Uygurlar için tek kelime yoktur.

Yazan: Hasan TANRIKUT

Ziya Gökalp'ın tarihimiz için ortaya koyduğu izah tarzını inceleyebilmek için evvelce belirtmeğe çalıştığımız bir esası, Batı tarihi ile Doğu tarihi arasındaki kesin ayrılığın kaynağını teşkil eden kabile - site (Daha doğru bir tâbirle ağıl ekonomisi - tarım ekonomisi) meselesini hatırlamak gerektir. Biliyoruz ki, Batı, kabilelerin toprağa yerleşerek ağıl ekonomisinden, fert mülkiyeti temeline dayanan tarım ekonomisine geçişlerinin tipolojik ifadesi olan site devrinj yaşamış; müteakip cemiyet tiplerinin ortaya çıkışında fert mülkiyeti ekonomisi belirli bir gelişme geçirerek, sonunda bu ekonominin tenkid ve yıkılışının sonucu olan sosyalizme ulaşmıştır. Halbuki sitelerin kurulup gelişmelerinin imkânsız olduğu Orta Asya ve Arabistan halkları tarım ekonomisine, kabilelerin toprağa yerleşerek siteler kurması ile değil, fakat hazır site medeniyetlerini istilâ neticesinde ele geçirmekle idrak ettiler. Bunun sonucu ise, istilâ edilen ülkelerdeki ziraat topraklarının ganimet olarak fatih aşiri aristokrasinin eline geçmesi ve dolayısiyle fert mülkiyeti ekonomisinin ortadan kalkması olmuştur.

Ziya Gökalp Batının Site'sine karşılık Türklerde "İl" i kabul ediyor. (Türk Medeniyeti Tarihi, sayfa 147, sene 1926) halbuki site ile il arasında hiçbir münasebet yoktur. Biz biliyoruz ki, aşiri hayattan siteye yükselebilmek; kabilelerin toprağa yerleşmeleri ve bu yerleşmeden alt yapı itibarile tam bir zirai ekonominin; üst yapı yönünden de diğer değerlerin (ilim, felsefe san'at) ortaya çıkması demektir. Ziya Gökalp ayni sayfada "Türk İli göçebe bir siteden ibarettir" diyor. Şu halde onun, batıdaki Siteye karşılık olarak aldığı İl'de her şeyden önce "Toprağa yerleşme" yoktur. Bu olmayınca üst yapı değerlerinin de olmayacağı - mantıken olduğu kadar, tarihçe de âşikârdır.

Ziya Gökalp'ın bunu yapmaktaki (Site teriminin içine göçebeliği sokmaktaki) maksadı nedir? Dürkheim'de gördüğü, klandan başlayıp, millete kadar gelen (bir türlü de oradan öteye geçemiyen) evrim zincirinj Türk tarihine tatbik etmek! Bunu yapmasa bu metodla teşekkül eden kafası alt üst olacak.. O ve Dürkheim metodile yazan bütün talebeleri klan - kabile - site - imparatorluk - feodalite - monarşi - millet.. Tekâmülünü Türk tarihinde de bulmak istiyorlar. Siteyi bulamayınca bir kabile grubu demek olan İl'i site yerine koyarak devam ediyor. İmparatorluğu, feodaliteyi ilâh.. birer birer tespit ediyorlar. Biz de bakıyorsunuz, Batı ile aramızda hiçbir fark yok, biz de ayni safhaları birer birer geçirmişiz? O zaman bu yaman sosyologlara: Peki amma bizim, 150 yıldır siren, medeniyet dairesi değiştirmek yolundaki çabalarınız nereden geliyor, Madem ki biz de Avrupa ile ayni sosyal tekâmülü geçirdik?? diye sormak gerek.

Gökalp'ın İl dediği ve derece derece büyüttüğü kabile birliğine biz "Aşiri monarşi" diyoruz. Gerçekten buradaki vakıa aşiretlerin, kabile beylerinden birinin etrafında kılınç kuvvetile ve kabile aristokrasisinin hâkimiyetinin ifadesi olarak muvakkaten, toprağa yerleşmeksizin birleşmeleridir.

Batıda siteden imparatorluğa geçildiği gibi, doğuda da aşiri monarşiden (İl'den) imparatorluğa geçilmiştir. Fakat siteyi takip eden imparatorlukla, aşiri monarşiyi takip eden imparatorluk arasında ekonomik yapı, teşkilât ve medeniyet yönünden hiçbir benzerlik yoktur.. Ziya Gökalp'ın bir kelime oyunu yaparak batının Cité terimine aşiri tezahürleri sokması saçma bir netice (Bizim Batı ile ayni sosyal evrimi geçirmiş olduğumuz şeklinde ki, realitece mütemadiyen tekzip edilen bir netice) vermiştir. Bu korkunç ilim hatâsının esas sebebini "şekilci metodda" aramak gerektir. Cemiyetleri ekonomik nüve etrafında düzenlenen bütünler olarak değil de, sırf şekiller olarak. Dürkheim'cilerin kabul ettiği ve morfoloji dedikleri tarihî bir zincir içinde incelmek yanlışıdır bu..

Siteden doğan imparatorluklarla bunlardan sonra sıralanan öteki toplumlar, kökünü siteden bulmuş olan "Toprak mülkiyeti ekonomisi" nin evrimine dayanırlar. Site toprağa dayanan bir toplum olduğu için orada "her şeyden önce" toprak mülkiyeti kurulmuştur. Toprak mülkiyeti kazanç -fazlalarından mübadele ve ticaret vasıtası olan malî mülkiyeti doğurmağa başlamıştır ki, kapitalizmin kökü de buradadır.. Görülüyor ki, paranın kullanılması, mali mülkiyetin doğması ve bu mülkiyetin yarattığı hâkimiyet üzerinde kurulan müstahsil ve tüccar dediğimiz bir sınıfın meydana çıkışı site ile yaşıttır.

Aşiri monarşiden (İl'den) doğan imparatorluklar ve bunların ardından gelen öteki toplum tipleri ise "Çiftlik ekonomisi" nin evrimi mahsulüdür. Toprak mülkiyeti olmadığından onun kazanç fazlalarının mübadele ve ticaret vasıtası olan malî mülkiyeti doğuramayacağı da pek tabii idi.. Batıda site ile ortaya çıkan ekonomik olayların, sitenin kurulamadığı yerlerde doğamayacağı besbelli..

Biri fert mülkiyetine, öteki çiftlik sistemine dayanan iki âlem arasındaki münasebetler tarihte şu sonucu verdi: **Fert mülkiyeti ekonomisinin doğurduğu kapitalizm,** emperyalist safhaya girmiş ve çiftlik ekonomisinin tekâmüllerini durdurmuş olduğu bütün ülkelerj sömürgeleştirmiştir.

Ziya Gökalp ve talebesi Necmeddin Sadak, Batı tarihi ile Doğu tarihini ayni evrim sistemine bağlamağa çalışan kitaplarında

Devamı 4 de

DIŞ OLAYLAR

KOMÜNİST YOK OLACAKTIR!

Bu hafta, Viyoming Üniversitesindeki konuşmasında Başkan Truman, komünizme karşı mücadelenin kazanılabileceğini iddia ederek "Komünist yok olacaktır" dedi.

Her yerde olduğu gibi, Amerikada da komünizmin büyük bir endişe konusu olduğu âşikârdır. Şurası da âşikâr ki, her yerde olduğu gibi Amerikada da kapitalizm ile uzlaşamıyan her harekete komünizm adı verilmektedir.

Ha'buki, bu gün yer yüzünde hiç bir komünist cemiyet mevcut değildir. Sovyetler Birliğini idare eden Bolşevik Partisi orada henüz bir komünist cemiyet yaratamamıştır. Şu halde dünyada İsveç, İngilteredeki sosyalist hükümetler tarafından idare edilen memleketlerle, Sovyetler Birliği Yugoslavya gibi bolşevik ve komünist partileri tarafından idare edilen memleketler ve bir de Amerika gibi kapitalist partilerin idare ettiği memleketler mevcuttur.

T r u m a n, konuşmasında "Prensiplerimizi tehlikeye atamayız, dünyadan çekilemeyiz" demiştir. Sayın Başkanın mensup olduğu prensipler yer yüzünde henüz mevcut olmayan komünist cemiyet esaslarına ne derecede kadar aykırıdır, bilemeyiz. Fakat bu prensiplerin bizim en mutedil sosyalist prensiplerimize bile müsamaha gösteremiyecek kadar müfrit bir kapitalizme dayandığı iddia olunabilir.

ÜÇLER KONFERANSININ SONU

Amerikan, İngiliz ve Fransız Dışişleri Bakanlarının teşkil ettikleri Üçler Konferansı sona erdi. Konferansın sonuçları şunlardır:

1 — Sovyetler Birliğine karşı iktisadî ve sosya' karakterde ve propaganda alanında amansız bir soğuk harp;

2 — Bu soğuk harbin yanında barışı kdvvetlendirici gayretler; ve bu maksatla iktisadi kaynakların birleştirilmesi, savunma cephelerinin kuvvetlendirilmesi;

3 — Komünist emperyalizme karşı mücadelenin Ortaşark, Güney Doğu Asya ve Afrikada tespiti.

Görülüyor ki, Üçler Konferansı kararları i'e yeni birşey ortaya koymuş değildir. Amerika ile Sovyetler Birliği arasındaki düşmanlığın devamı ise barış değil, ergeç bir üçüncü dünya harbini yaratacaktır.

Halbuki, Üçler Konferansı Almanya meselesine bir hal çaresi aramak için toplanmıştı!

BELGRAD - MOSKOVA DÜŞMANLIĞI

Yer yüzünün, yalnız komünist partilerile idare edilen iki memleketi var: Sovyetler Birliği ve Yugoslavya. Doğu demokrasilerinin diğer devletlerinde çeşitli partiler vardır. Hattâ Bulgaristanda sosyalist ve liberal partileri mevcuttur. Buna rağmen Belgrad - Moskova düşmanlığı en son kertesine varmış gibidir. Yine bu hafta içinde Yugoslav Komünist Partisi organı Borba gazetesi Moskovaya ateş püskürmüş, Moskovanın Balkanlarda barışı arzulamadığını, Yunan - Yugoslav dostluğunun kurulmasına mâni o'duğunu iddia etmiştir.

Halbuki, Yunanistanda hâlâ antifaşist çeteler savaşmaktadır ve Yugoslav Partisinin adını taşıyan Yunan Partisinin mensupları durmadan kurşuna dizilmektedir. Ve minelgaraip!

KARADENİZ FİLOSU

Sovyetler Birliğinin Karadeniz filosunun manevrasını Türkiyeye karşı bir soğuk harp sayanlar oldu. Boğazlarımıza karşı Türk milletinin ne derece hassas olduğunu tekrara lüzum görmüyoruz. Uçan kuştan milleti kuşkulandırmaya mânâ yok. Ne Amerikanın, ne de Sovyetler Birliğinin Boğazlar üzerinde herhangi bir müdafaa ve müdahale isteği, Türk milletini incitmekten başka hiç bir işe yaramıyacaktır.

Neticesi Sıfıra Müncer olan teklif ve temenniler

İnsanlar hayat mücadelesinde tabiata karşı âlet kullanırlar. İnsanların bu yüzden dinamik oluşları, onları muhitlerini değiştirme kuvvet ve kudretine sahip kılmıştır.

Yazan: Mustafa BÖRKLÜCE

Sayın doktor Adnan Adıvar Cumhuriyet gazetesinde yayınladığı "Parlak Sözler ve Yüksek Dünya Siyaseti" başlıklı makalesinde, geçen sene Pariste toplanan Unesco'da her memleketin ileri gelen ilim ve siyaset ehli mürahhaslarının sözlerinden bahsetmektedir. Unesco'da konuşulan, konuların, tatbikat sahasına girme güçlüğünü ileri sürerek işi kökünden halletmek üzere, daha pratik bir teklif ve tahmin de bulunuyor. (Unesco'da konuşu'an başlıca konu; muharebenin bütün milletler aleyhine netice verdiği, insanlığı bu belâdan kurtarıp, dünya barışını temin etmektir.) Sayın Doktor Adnan Adıvar da, kendi teklif ve temennisini şöyle belirtiyor: "Çocuklar için tabanca imaı eden fabrikaları Unesco vasıtasile dünya çapında bir anlaşma neticesi men etmek, bu suretle de, çocuklarda küçük yaşta uyanan harp duygusunu körletmek, işi daha kestirme yoldan halleder" demektedir.

Bize göre, böyle bir teşebbüsün neticesi de sıfıra müncer olur. Çünkü, çocuk askerlik çağına girince silâh altına alınacak ve kısa bir zamanda kendisine silâh kullanması öğretilecektir. Bu yüzden de dünya çapında uğraşılarak elde edildiğini kabul ettiğimiz tedbir de, heba olup gidecektir. Sosyal dâvalar böyle objektifin dışında, kuru ve köksüz olarak alınır, sadece sübjektifin çerçevesi içinde halledilmeğe girişilirse, elbette ki, ütopi vâdisinden bir yol bulup selâmete çıkmak imkânı bulunamaz. Ele alınan konu, sosyal sahada insanları karşı karşıya getirmiş, iki karargâha yerleştirmiştir. Konunun kökü müspet ilme dayanmaktadır. Lâmark'da başlayıp, Darven'de olgunlaşan tekâmül kanunu, bütün hayvanlar gibi insanların da tabiat içinde yaşamak için, hayat mücadelesi yapmak zorunda olduğunu ortaya koymuştur. Müşterek görüş bu noktadan sonra ayrılır. İlim de, sınıfların anlayış ve kullanış tarzına göre sınıfî mahiyet taşır. Burjuva karargâhına mensup âlimlere göre, biyolojide olduğu gibi, sosyolojide de hayat mücadelesinden doğan istifa kanunu câridir. Yani, kuvvetli olan zayıfı bastırır, parça'ar, yer, öldürür. İstismar etmek için, istediği gibi kullanır. Velhasıl tekâmül ve istifa kanunlarına göre insanlar da, hayvanlardan farksız olarak, daima birbirlerile boğuşmak mecburiyetindedirler. Bu yüzden de muharebe önlenemez. Sonuçsuz olarak devam edecektir.

Emekçi sınıfının karargâhını temsil eden âlimlerin dâvayı izahı da şöyledir: Hayvanların hayat mücadelesi tabiî uzuvlarının yeknesak gayretinden ibarettir. Halbuki, insanlar hayat mücadelesinde tabiata karşı âlet kullanırlar. İnsanların bu yüzden dinamik oluşları, onları, muhitlerini değiştirme kuvvet ve kudretine sahip kılmıştır. Bunun için de insanlık durmadan ilerleme kaydetmektedir. İnsan topluluğunun mühim vasıflarından biri de aralarındaki iş bölümüdür. Tabiate karşı mücadeleyi mutlak surette birbirlerine muhtaç olarak yürütürler. Bu suretle, cemiyetin, tabiat kanunlarından ayrı, bünyesinde beliren spesifik kanunlar, onu, biyolijinin hayvanat kısmından tamamile ayırmıştır. Tabiatla mücadeleden başka hayvanlar gibi birbirlerile boğuşmaları, anormal mücadeledir. Şurada sadece, iki dünya savaşının can kayıbı, medeniyette yaptığı tahribat ve devletlerin harp bütçeleri rakkam olarak göz önüne getirilince, bu facialar serisinden menfaat bekleyen zümreler hariç, her insan dimağının uyuştuğunu, kalbinin sızladığını duyar. Kapitalizm, empervalist çağında bütün hızile sukut ederken, artık çözülme, dağılma devresini tamamlamaktadır. Kapitalizmin medeniyetin bağrında açtığı yaralar, onarılmaz hal almıştır. Menfaatleri yalnız tabiatle mücadeleye bağlı olan çoğunluğun, cemiyeti sosyalizme götürüp, insanların birbirile boğuşmalarını ortadan kaldırması tarihî zarurettir. Ancak ondansonra cemiyetin şuuru kül olarak işleyecek, ve insanın insan tarafından istismarı kalkınca, mücadele sadece, tabiata karşı yönelecektir. Kollektif emeklerile tabiatten kopardıkları herşeyden, sosyal adalet çerçevesi içinde herkes, sarfettiği emek mukabilinde faydalanacaktır.

Unesco âzâlarının yaldızlı cümlelerle, tatlı tatlı savurdukları sözler, cemiyetin temelinde değişiklik yapmadan, yalnız, kuru bir istek ve köksüz temenniye dayanmaktadır. Rolleri de her zamanki gibi insanları, yeni bir felâkete sürüklemek üzere, avlama, tavlama politikasıdır.

RAKAMLAR-GERÇEKLER

BATAKLIK MESELESİ

Sağlık ve Tarım işleri bakımından Türkiyedeki bataklıkların ortadan kaldırılması işi, bir hayli geciktirilmiş ana meselelerimiz arasındadır.

Hükûmet ve belediyelerin bütün gayretlerine rağmen bu gün Türkiyedeki bataklık sahası, 120 bin hektar, yani 1 milyon 2 yüz bin dönüm tutmaktadır.

Bu, toprak kayıbı bakımından ne kadar mühim ise, sıtma savaşı bakımından korkunçtur.

Son yirmi yıl içinde aşağı yukarı 80 bin hektar bataklık kurutulabilmiştir. Ve bu kurutma ameliyesi için de 1875 kilometre uzunluğunda kanal açılmıştır.

Bu tempo ile devam edildiği takdirde, bugünkü bataklıkların ancak 30 yıl sonra ortadan kalkmış olacağı hesaplanabilir.

Son yirmi yıl içinde başlıca vilâyetlerde kurutulmuş olan bataklıkların yüz ölçüsü şöyledir:

Vilâyetler	Kurutulan Bataklık Hektar-
Manisa	18992
Konya	15268
Kocaeli	13859
Antalya	7702
Samsun	5436
Seyhan	4741
Eskişehir	4264
Edirne	2296
Aydın	2196
Ankara	1997
Maraş	757
Bursa	533
İçel	425
Balıkesir	202
Kayseri	189

TRİGVE LİE'NİN MOSKOVA SEYAHATİ

Üçler Konferansı Londradan, Başkan Truman Amerikan şehirlerinden Moskovaya karşı ateş püskürürken Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri de bir uzlaşma yolu bulmak üzere Moskovaya gitti. O Birleşmiş Milletler ki, 460 milyon halkı temsil eden koskoca bir Çin Halkçı Cumhuriyetini tanımamakta, ve hâlâ Çan-Kay-Şek müstebidinin temsilcilerini koğmamakta ve bu yüzden de büyük ihtilâflara yol açmaktadır.

Genel Sekreterin, Batı ile Doğu arasındaki anlaşmazlığa nihayet verebilecek ne gibi fikirlere ve tekliflere sahip olduğu bilinmemektedir. Bununla beraber Trigve Lie bütün hükûmetlerin itimadını kazanmış, tarafsız ve son derece zeki bir insandır. Her halde bu zeki diplomat birbirine zıt iki içtimaî ve iktisadî sistemin karşılıklı müsamahalarla daha bir müddet dünya üzerinde barışı sağlayabileceklerini sanmaktadır. Genel Sekreter, kapitalizmin en esaslı gıdasının harpten ibaret olduğunu, iki cihan harbinin gerçek sebeplerinin kapitalist rekabetinden ileri geldiğini,. Doğu dünyasının da anti kapitalist bir dünya istediğini elbette herkesten iyi bilmektedir

Eğer, müşterek Doğu tehlikesi bertaraf edilirse bu defa harbin kapitalist memleketler arasında patlak vereceğini de Genel Sekreterin, yine herkesten iyi bildiğine eminiz. Gerçek böyle olmakla beraber, barış yolundaki gayretlerinin iyi sonuçlar vermesi bütün insanlığı sevindirecektir.

Bizim Köy'de Şeyh salgını

Yürürlükte bulunan kanunlara göre "Şeyhlik" yasaktır. "Bizim Köy" de şeyh salgını olduğunu öğrenen ilgili makamlar, neden hemen takibata geçmemişlerdir?

Yazan: Faik Muzaffer AMAÇ

"Bizim diyarda tam manasiyle bir şeyh salgını var." (s:92) diyen Mahmut Makal'ın Aksaray Sulh Yargıçlığınca tevkif edildiğini ve bir aylık mevkufiyettten sonra, hakkında men'i muhakeme kararı verilerek tahliye edildiğini gazetelerde okuduk. Fakat "Bizim Köy" deki şeyhler hakkında takibata başlandığını henüz duymadık. ',Bizim köy" deki şeyh salgını hakkında muhafaza edilen bu resmî sükûttan anlıyoruz ki, bu mesele bir tahkik ve takip mevzuu sayılmamıştır. Hal bu ki, bugün yürürlükte bulunan 677 sayılı kanuna göre şeyhlik unvanının, yalnız, istimali dahi memnudur. Ve cezayı müstelzimdir. 677 sayılı kanunda ve bu kanunun birinci maddesine geçen sene ilâve edilen fıkrada şeyhler hakkında şöyle denmektedir:

"Alel'umum tarikatlarla şeyhlik, dervişlik, müritlik, dedelik, seyyitlik . . . . . **gibi unvan ve sıfatların istimali** ile bu unvan ve sıfatlara ait hizmet ifa ve kisve iktisası memnudur . . . . **yukarıda ki unvanları taşıyanlar** veya bunlara mahsus hidematı ifa veya kıyafet iktisa eyleyen kimseler üç aydan eksik lmamak üzere hapis ve 50 liradan aşağı olmamak üzere cezayı nakdî ile **cezalandırılır.** 677 sayılı kanundan.

"Şeyhlik, babalık ve halifelik gibi mensupları arasında baş mevkiinde bulunanlar altı aydan az olmamak üzere hapis ve 500 liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezasından başka bir yıldan aşağı olmamak üzere sürgün cezası ile cezalandırılır." (5438 sayılı kanunla eklenen fıkra)

Görülüyor ki, bugün yürürlükte bulunan bu kanunlara göre şeyhlik unvanının, yalnız, istimali dahi memnudur ve cezayı müstelzimdir. Böyle olduğu halde "Bizim Köy" de şeyh salgını olduğunu özrenen ilgili makamlar neden hemen takibata geçmemişlerdir? "Bizim Köy" de Mahmut Makal şöyle diyor: "1947 yılının Eylül ayında geçdiğim on bir köyle gezmeden bildiğim yine yirmiye yakın köy içerisinde en az şeyh H . . . . . köyündedir. Elliden fazladır. Köy 150 evlik." (S: 92) "Bu şeyhlerin asıl başları Ç . . . köyünden Mehmet efendi." (Sı 93) "Bu sene kışın uzun sürmesi ve ekinlerin bataktan kurtulamaması yüzünden tarikata girmeyen hemen hemen kalmadı gibi bir şey." (S: 94).

Şeyhlerle dolu olan bu köylerin, Niğde vilâyetinin hudutları içinde bulunduğunu, artık işitmiyen kalmadı. Niğde Valisi, bu kitapta yazılanların, bir nispet dahilinde doğruluğunu kabul ve itiraf etti. Valinin gazetelere gönderdiği tavzih telgrafında aynen şöyle bir cümle vardır: "Öğretmen Mahmut Makal'a kitabını beğendiğimi, fakat çok mübalâğada bulunduğunu, yazılarında daha realist olmasını tavsiye ettim.'

Görülüyor ki, Niğde Valisi kitabın gerçekle hiç bir alâkası bulunmadığını söylemiyor. Sadece mübalâğalı olduğunu söylüyor. Keza Mahmut Makal'a "Daha realist ol" diyen Vali bu sözü ile de onun az çok realist olduğunu açıkça itiraf etmiş bulunuyor.

Kitapta hakikaten çok fazla müba'âğa bulunduğu bir an için farz ve kabul edilse bile meselenin esasında hiçbir değişiklik olmayacaktır. Zira, "Bizim diyarda şeyh salgını var." Tarikata girmeyen hemen hemen kalmadı gibi birşey." cümlelerinin çok mübalâğalı olduğunu kabul eden bir kimse dahi "Bizim Köy" de hiç olmazsa birkaç şeyhin bulunduğunu kabul ediyor demektir. Bu suretle "Bizim Köy" de birkaç şeyhin bulunduğunu kabul ve itiraf etmiş olan Niğde Valisinden soruyoruz:

Bu şeyhler hakkında şimdiye kadar takibata başlanmış mıdır?

Suçlular hakkında amme dâvasını açmakla mükellef olan makamın, Valilik değil, Savcılık makamı olduğunu biliyoruz. Fakat Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 148 inci maddesi valilere bu sahada, savcıları ikaz salâhiyetini vermiştir. Sözü geçen maddede aynen şöyle denmektedir: "Valiler de, hukuku amme dâvası açılmasını kendi vilâyetleri dahilindeki cumhuriyet müddeiumumilerinden isteyebilirler."

Niğde Valisi "Bizim Köy" ü okumuş ve bunda yazılı olanların bir nispet dahilinde doğru olduğunu kabul ve itiraf etmis olduğuna göre, acaba neden "Bizim Köy" deki şeyhler hakkında "amme dâvası açılmasını kendi vilâyeti dahilindeki cumhuriyet müddeiumumîsinden" istememiştir?

Geçen sene kabul edilen 5442 sayılı (İl İdaresi Kanunu) nda da valilere bu hususta geniş bir salâhiyet tanılmaktadır. Bu kanunun 10 uncu maddesinin (E) bendinde aynen şöyle denmektedir: "Vali lüzumu halinde Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 156 ncı maddesinde yazılı yetkileri kullanmaları hususunda adlî kolluk üst ve astlarına emirler vereebilir." Ceza Muhakemeleri Usûlü Kanununun burada sözü geçen 156 ncı maddesi şöyledir: "Zabıta makam ve memurları suçluları aramakla ve işin tenviri için lâzım gelen acele tedbirleri almakla mükelleftir. Bu makam ve memurlar tanzim ettikleri evrakı hemen müddeiumumiliğe gönderirler."

Niğde Valisi, kanunî salâhiyetini kullanarak "Bizim Köy" deki şeyhler hakkında "adlî kolluk üst ve astlarına" bir emir vermiş midir? Böyle bir emir verilmişse ne netice alınmıştır "Bizim Köy" deki şeyhler hakkında takibata başlanmış mıdır?

Bu hususta takibata henüz başlanmamışsa, bundan Aksaray C. Savcısı ve Niğde Valisi ile birlikte Adalet Bakanı da sorumludur. Zira Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 148 inci maddesine göre: "Hukuku amme dâvası açmak için Adliye Vekili cumhuriyet müddeiumumîsine emir verebilir." Bu salâhiyetin "Bizim Köy" deki şeyhler hakkında değil de, meselâ basın mensupları hakkında kullanan bir Adliye Vekili vazifesini yapmış sayılabilir mi?

"Bizim diyardaki şeyh salgını" meselesinin aydınlanması zamanı gelmiştir ve geçmektedir. "Bizim diyarda tam mânâsiyle bir şeyh salgını var." diyen Mahmut Makal hakkındaki ihbara lüzumundan fazla değer vermiş olan makamların, bu şeyh salgını meselesi karşısında gösterdikleri alâkasızlık yüz kızartıcı bir hâdisedir. Bu hâle artık bir son verilmelidir.

Yetkili makamların bu hususta umumi efkâra cevap vermelerini istiyoruz. İstiyoruz ve bekliyoruz.

APAÇIK DOSDOĞRU

BÜYÜK MÜCAHİT

Yazan: ÂDİLOĞLU

Demokrasi tarihimizin yüz karası 4 Aralık 1945 den birkaç gün önce idi. Ahmet Emin Yalman mücadele yolunun dönemecinde sıvışıp ortadan kayboluvermişti. Biz buna hiç hayret etmediğimiz halde, nedense birazcık üzülmüştük. Onun, fırtınayı sezip limana sığınması kaptanlığının icabı idi.

Ahmet Emin, Nâzım Hikmet fırtınasında da ayni şeyi yaptı. biz, inanın ki, buna da şaşmadık. Hatta bu sefer, azıcık da olsa üzülmedik.

1945 mücadelesinde, o başbuğ değil, sadece bir sempatizandı. Nâzım Hikmet hâdisesinde ise kumandanlığı kendiliğinden ele almıştı.

Bir gün apansızın, bir jöres, bir Zola oluvermiş ve J'accuse diye haykırıvermişti. İşte ilk defa Ahmet Emin Beyden gelen bu cesaret, bu hamiyet ve hüsnü niyet bizi şaşırtmış ve gerçekten üzmüştü.

Çünkü o zamanlar, "Vatan" için bu, tiraj meselesi idi. Iztırabı beşiğinden uyandıran Yalman, ıztırap son haddini bulunca bir "açık mektup" ile dâvadan feragat edivermekte asla mahzur görmedi.

Ey büyük mücahit, sizden tiksiniyoruz!

Sosyalist Düşünceler

"Halkı sosyalizme kazanmadan, hiç olmazsa sempatizan veya tarafsız durumda görmeden sosyalizmin idarecı kadrolarını tek başlarına siyasi mücadeleye sürmek yalnız bir delilik ve Donkişotluk değil, ayni zamanda bir cinayettir. İşçiyi, köylüyü, küçük esnafı ve devrimci aydını baskı altında tutan klik ve sermayeyi yenmek yetişmez; bizzat halk kütlelerinin de siyasal tecrübeler geçirmeleri gerektir. Bütün devrimler için olduğu gibi sosyalizm devrimi için de bu, bir kanundur.. Hiçbir siyasal tecrübeleri olmayan hemen tamamile cahil halk kütleleri için "Sofrada ekmek" kabilinden meseleleri bir tarafa bırakıp kendi kendilerini tatmin etmek egoizması içinde buhranlar geçiren ruh hastalarını sosyalizm dâvasının hainleri sayıyoruz."

"Demokrasimizin tekâmülünde halkçı, inkılâpçı, sosyalist.. olmak kâfi değildir. Tekâmül zinirinde (silsilesinde) asılabileleğimiz ve zinciri sımsıkı elde bulundurup bir sonraki halkaya atlamayı sağlıyarak olan halkayı muayyen zamanında bulabilmek de gerektir. Şimdiki halde bu halka demokrasidir. Hâdiselerin tarihi seyrinde, muvakkat intikaı şekillerinde büyük kuvvetimizle asılabileceğimiz halka demokrasidir.. Korkunç istibdatdan ders alamamış olanlara şunu söylemek zaruretini duyuyoruz:

Faşizmden sosyalizme geçilemez, fakat burjuva demokrasisinden sisyalizme geçilir.. Yeter ki, uykudan ve istibdadın bizde itiyat haline getirmiş olduğu atalet ve korkaklıktan kurtulmasını bilip, teşkilâtlanmanın, halkla temasa gelmenin zaruretine, diyalektiğe akıl erdirebilecek şuuru kazanalım, parça parça kalmaktan kurtulalım.."

"Sosyalizmin, ıslâhata aleyhtar olduğunu sananlar var. Bu yanlıştır. Sırasında ıslâhatın genel olarak; anlaşmaların özel olarak, lâzım ve faydalı olduğunu bilmeli.. İstibdadı yıkmak için mücadeleye girmek, sonra da - geçici şekilde de olsa - tezatlar arasında mevcut menfaat aykırılıklarını ortaya vurmaktan ve sosyalizme varmak için çareler aramaktan, geçici, itibarî ve kararsız olmakla beraber bulunabilecek senpatizanlarla uzlaşmalar aktetmekten uzak durmak., Son derece gülünç birşey olmaz mı bu? İş ıslâhatta değil, onun ne yolda kullanılacağındadır. Gaye demokratik inkişafın devamıdır. Yoksa ıslâhat değil.."

"Şüphesiz Sosyalist Partisi, önceleri kat'î olarak tensik edilmiş bir kül değil, birçok grupların yekûnu olacaktır. Bu gruplar da birbirlerine ideolojik tesirler yapacaklardır. Parti tensik edilmiş bir "bütün" halini alınla - arzın teşekkülünde kesafeti (ağırlığı) en çok olan madenlerin merkezde ve geriye kalanlarının kesafet derecesine göre muhite doğru sıralanmaları gibi - sosyalizmin pratik ve teorik esaslarına en çok sadık kalanlar "nüveyi" teşkil edeceklerdir. Hiç şüphe yok ki, nüve yetişkin bir işçi sınıfı, onun merkezindeki nokta da kat'i şahıslardan müteşekkil bir "İnkılâpçı münevver" grubu olacaktır."

REALİTE - İDEAL SENTEZİ

Kıvılcım

Yazan: O. İNSANCI

Mademki yüreğinde bir ateş var kardeşim; mademki kavuruyor bu ateş benliğini; neden saçmıyorsun kıvılcımlarını etrafa?.. Kurak toprağın ihtiyacı var!.. İhtiyacı var insanlarımızın ateşe!..

Mademki kafanda bir aydınlık var dostum; bu aydınlık sızmak istiyor madem etrafa; hani nerede ışığı, neden karanlık bu memleketin ufukları hâlâ?..

Ve mademki bileğinde bir kudret var; tükenmez bir enerji var adalelerinde... Neden devam ediyor insanın insana kulluğu; neden makina sesleri çınlatmıyor semalarımızı; genzimizi neden benzin kokuları yakmıyor?..

Bu memleket bir sentez bekliyor dostum; bir sentez ki; ateş, ışık, kudret... Bir sentez ki; yanardağ lâvları gibi aksın ve bir sentez ki, bölünmez olsun!.

Bu memleket birşey bekliyor Ahmet; bizden bekliyor!..

Sosyalizmin Ana Hatları

Baştarafı 1 de

faatlerini korumak zorundadırlar.

Türk sosyalistlerinin iyice kavramaları gerekli olan esas mesele: İşçi sınıfı ile köylüler arasındaki ittifakın sür'atle gerçekleştirilmesi zaruretidir.

1 — Köylü ve işçi sınıfı ayni istismar şebekesinin mağdurlarıdırlar. Türkiyede büyük toprak mülkiyeti ayakta ve sapasağlam durmakta ve büyük işletmeler küçük köylü mülkiyetine ezici bir rekabet yürütmektedir. Köylülerin proleterleşmekte devam etmesini beklemeye lüzum olmadığı gibi sosyalistlerin küçük toprak mülkiyetini büyük mülkiyete karşı korumaları da siyasi bir zarurettir.

2 — Köylünün kredi bakımından tek istinatgâhı olan Ziraat Bankası ve onun kooperatifleri organizasyon bakımından büyük ve orta işletmelerin ellerindedir. Küçük toprak sahipleri faizci bezirgânların, tefecilerin avuçları içindedir.

3 — Köylünün muhtaç olduğu bütün ziraat makineleri ve her türlü istihsal malzemesi kapitalistlerin inhisarındadır. Devletin müdahale ve yardımlarından da yine büyük işletmeler faydalanmaktadır. Nakliyat işlerinde - şömendöferler hariç - köylü hiç bir teşkilâta sahip değildir.

4 — Toprak mahsullerinin satış işleri de, hemen her yerde küçük veya büyük kapitalist şirketlerin inhisarındadır.

Görülüyor ki, köylü üzerindeki istismar işçi sınıfı için müşterek bir mücadele zemini kurmaya elverişlidir. Bu sebeple de işçi - köylü ittifakı zarurî ve mümkündür. Bu ittifakın esası: Müşterek istismara karşı müşterek mücadeleden ibarettir.

İlmî sosyalizmin kurucuları, kendi zamanlarındaki işçi hareketlerinin köylüler tarafından desteklenmesi ve işçi - köylü ittifakı üzerinde ısrarla durmuşlar ve bu lüzümü kavramayanlara karşı şiddetle savaşmışlardır.

Alman sosyalist Partisinin 1875 Gotha kongresinde, kaleme alınmış olan programındaki: "Mürtecî bir kitleden başka bir şey olmayan diğer bütün sınıflara karşı işçi sınıfını harekete getirmek..." cümlesi Marks ve Engels tarafından "Mânâsızlık" la tavsif olunmuştu. Çünkü program köylüleri de işçi sınıfının düşmanları arasında gösteriyordu.

Bundan önceki yazımızda belirttiğimiz örnekler, köylüler tarafından desteklenmemiş olan işçi hareketlerinin daima yenilediğini, neticesiz kaldığını ispat eden en kuvvetli delillerdir.

Şimdi biz Türkiyede, işçi - köylü ittifakının nasıl başarılabileceğini ve müşterek mücadele zemininin nasıl kurulacağını araştıralım:

Sosyalistlerin kurucakları siyasî parti temel olarak işçi sınıfına dayanmalı, fakat köylünün menfaatleri birinci plâna alınmalıdır. Bu menfaatlerin neler olduğunu tesbit edebilmek için evvelâ Türk köylüsünün içtimaî kompozisyonunu belirtmeliyiz.

Köylü, köylerde yaşayan halk mânâsına alınınca, bunların hepsinin bir sınıf teşkil ettiğini sanmak ilmî bir hatâ olur. Hattâ köylüler mütecanis bir içtimai grup dahi teşkil etmezler. Bu sebeple köylü sınıfı tâbiri, ilmî sosyalizm anlayışında, yanlış bir tâbirdir. Köylüler, işçiler gibi bir sınıf değil, aksine olarak bir takım içtimaî gruplardan ibarettir. Türkiyedeki bu gruplar şunlardır:

1 — Doğrudan doğruya kapitalist zümre tarafından istismar olunun ziraat işçileri. Bunlar patronların yanlarındaki gündelikçilerdir. Bunların büyük bir ekseriyeti ırgat halindedir. Sayısı altı milyona yakındır. Ekserisi gezgincidir.

2 — Yarı proleter köylüler. Bunların bir dönümden üç, dört dönüme kadar toprakları vardır. Senenin bir kısmını bu toprak üzerinde çalışmakla, bir kısmını da bir gündelik karşılığı, patronlar, ağalar yanında çalışarak geçirirler. Bunların sayısı iki milyona yakındır.

3 — Büyük toprak sahiplerinin topraklarını yarıcı veya kiracı sıfatile işleten küçük köylü grupu.

4 — 5 - 15 dönüm arası toprağı olan, gündelikçe kullanmaksızın yaşayan küçük çiftçiler. Bunlar Türkiyede oldukça kalabalık bir grup teşkil etmektedirler.

Bu dört gategoride toplanan köylüler, her bakımdan şehir proletaryasının tabiî müttefikidirler.

5 — Kendilerini geçindirecek ve gündelikçi de çalıştırabilecek miktarda toprağı olan orta halli köylüler. Bunlar, hem kapitalist zümre tarafından istismar olunurlar, hem gündelikçi çalıştırmak suretile istismarcıdırlar. Sosyalist politikamıza göre, orta halli köylüler, işçi - köylü ittifakına dahil edilemediği takdirde, hiç olmazsa bunların, sosyal mücadelede düşman saflara katılmayarak tarafsız kalmaları temin olunmalıdır.

6 — Geniş topraklara sahip olan toprak kapitalistleri sayılan büyük çiftçiler Türkiyenin milyonlarca ırgadı ve toprak amelesi bunların gündelikçileri, uşakları ve köleleri halindedir Bunlar işçi - ittifakının en şuurlu düşmanlarıdır.

Gelecek yazımızda, işçinin köylü haklarını nasıl müdafaa edebileceklerini ve bu hakların ve menfaatlerin nelerden ibaret olduğunu izah edeceğiz.

E. A. M.

İÇ OLAYLAR

REKTÖRÜMÜZÜN DEVLETÇİLİK ANLAYIŞI

Rektör Ömer Celâl Sarç Vaşingtonda bir konferans veriyor ve diyor ki: "Türkiyede devletçilik; sanayileşme cerayanını hızlandırmak ve hususî teşebbüslerin tehlikeli rekabetlerini önlemek maksadile yapılmıştır."

Yine Rektör diyor ki: "Şimdi özel teşebbüslere yer vermeye başladık. Türkiye bidayette bu şekilde harekete mecburdu, zira iktisadî sahada ilk adımlarını atıyordu."

Sayın Rektöre göre, ilk devrede özel teşebbüsler sanki yok edilmiş de, bu teşebbüslere yeni yeni müsaade edilmeye başlanmıştır. Ve şüphesiz artık özel teşebbüslerin tehlikeli rekabetlerini de önlemeye lüzum kalmamıştır.

Rektör, gerçeğe uymayan bu lâfları acaba İstanbulda da tekrarlayabilirler mi?

TOPRAK DAĞITIMI

Toprak kanununun yürürlüğe girişinden bu güne kadar 725 bin dönüm toprak dağıtılmış, aile başına 20 dönüm isabet etse 3610 aile toprağa kavuşmuş demektir. Bir milyon topraksız köylü ailesi bulunduğunu hatırlatırız.

1950 yılı içinde ise, yarım milyon dönüm toprak dağıtılacakmış. Bu haber seçimden önceye aittir ve bir propaganda olabilir. Kanunun en hararetli merhalesi olan ilk beş yılda 700 bin dönüm ve 1950 de ise, 500 bin dönüm!

SITMA SAVAŞI

İktisadî İşbirliği İdaresinin Sağlık Teşkilâtı Şefi Doktor Hedley, memleketimizdeki sıtma savaşının; hastalığı üç yıl içinde tamamile yok edeleğini ileri sürmüş ve bunu "esaslar, yardımlar" şartına bağlamayı ihmal etmemiştir.

Sağlık Bakanımız da, teşkilâttan 1 milyon dolarlık sıtma savaş malzemesi ve 3 sağlık mühendisi istemiştir. Bakan bu suretle 3 yılda sıtmanın yok olacağını tekrarlamış.

Mademki iş bu kadar basit idi, devlet bütçesinden iki milyon lira harcanarak bu iş şimdiye kadar halledilemez miydi?

Doktor Hedley'e mi teşekkür edelim, Bakana mı teessüf edelim. Yoksa bir milyon ikiyüz bin dönüm tutarındaki bataklıklardan her ikisinin de haberi mi yoktur? Bir dolara bir dönüm bataklık kurutabilmek! Bu ne ucuz savaş. Yahut bu ne zorlu nikbinlik!.

Sanat ve Fâris Erkman

Yazan: Orhan MÜSTECÂBİ

Bizim ileri sanat çevrelerimizde tuhaf bir anlayış mevcuttur. Meselâ bir arkadaş güzel hikâyeler mi yazıyor; hemen edebiyat dergilerimiz faaliyete geçer ve o sanatçıyı gök yüzüne çıkarırlar. Artık o arkadaş vazifesini yapmıştır, veyahut faydalı hikâyeler yazmağa devam ederek üzerine düşen ödevi yapacaktır.

Diğeri kuvvetli şiirler mi veriyor; kolunu sallıya sallıya ve gönül rahatlığı ile dolaşmakta serbesttir. Çünkü, kendi anlayışına göre o da vazifesini yapıyor ve mensubu olduğu sınıfın dâvasına hizmet ediyor.

Bir diğeri üç, beş tane resim yaparak, birkaç sergiye iştirak eder ve gene aynı yanlış düşünüşün tesiriyle, üzerine düşen rolü ifa ettiğini zanneder.

Bir başkası muharrirdir... Aynı şekilde düşünür.

Ve hasılı, aşağı yukarı bütün sanatkârlarımız bu yanlış zihniyetin tesiri altındadır:

Yani, sanat tam mânâsiyle sosyal fonksiyon sayılır ve sanatkârlarımız da, kendi sanat branşlarında çalışmak suretiyle «o da tam olsa yüreğimiz yanmaz» sosyal fonksiyonlarını yaptıklarını zannederler.

Sanatın ve sanatkârın geniş halk topluluklarına hitap edebildiği ve emekçi sınıfının kuvvetli bir teşkilât etrafında birleşebildiği memleketlerde bu tezin doğruluğu kabul edilebilir. Fakat, yurdumuzda as'a!..

Çünki; zaten dar ve gayet mahdut bir ileri aydın zümremiz vardır. Ve bunun da büyük çoğunluğunu sanatkârlarımız, yani; şiir, hikâye, roman, makale yazmakla ve resim yapmakla sosyal fonksiyonlarını yaptıklarını zanneden genç arkadaşlar teşkil eder.

Geriye sanatla meşgul olmayan veyahut olduğu halde bunu yeter bulmayan birkaç kişi kalır ki; emekçi halkı şuurlandırarak bir teşkilât etrafında birleştirebilme ve aksiyon yaratma işinde vazife almak tamamiyle bunların üzerine düşer. Ve tabiî bir türlü müsbet sonuç alınamaz.

Halbuki memleketimizin her şeyden önce teşkilâta ve teşkilâtlanma işinde rol alabilecek ileri bir aydın gençliğe ihtiyacı vardır. Onun için, bütün s a n t k â r ı a r ı m ı z ı n ve sanat meraklısı gençlerin; sanat çalışmaları dışında da bir vazifeleri olduğunu bilmeleri lâzımdır. Bu vazife, teşkilâtda ve aksiyon içinde çalışmaktır.

İşte Fâris Erkman, bu gerçeği kavramış nâdir sanatkârlarımızdan biri idi. Bu müsbet düşünüşün yanına; kuvvetli bir teknik, olgun bir kültür ve sağlam bir karakter ilâve edin; Fâris Erkman'ın sanat cephesi meydana çıkar.

Onun için, ölümü büyük bir kayıptır.

BÜYÜK BİR İLİM YANLIŞI

Baştarafı 2 de

Türk sitesi olarak hiç olmazsa Uygur sitesinden bahsetselerdi bir dereceye kadar haklı olabilirlerdi. Zira Orta Asya Türk ulusları içinde siteye en çok yaklaşan cemiyet şeklini Uygurlarda buluyoruz (1). Fakat bu, Türk ve Batı tarihlerinin ayni sosyal evrimi geçirdiklerini ifade etmez. Çünkü bir çok yerleri ve bu arada Anadoluyu istilâ edenler medeni Uugurlar değil, göçebe aşiretlerdi. Bizim tarihimizin çehresini, yerleşmemiş yâni site kuramamış göçebelerin istilâları vermiştir. Site imparatorluğu ile aşirî imparatorluklar ise bambaşka sosyal yapılardır. Türk realitesini Dürkheimci kalıplara sokmak işgüzarlığı ile zorlayan mütefekkirler şimdi artık şu durum karşısında bulunuyorlar: 1 — Ya o kadar benimsedikleri spritüalist ve şekilci metoddan vazgeçmek, 2 — Yahut "Türkiye ile Batı arasında hiç bir fark yoktu, yoktur" şıklarından birini seçmek..

(1) Necmeddin Sadak'ın liselerde okutulan kitabının imparatorluk bahsinde Türk ve Mogol aşirî imparatorlukları ile Mısır, Roma, Bizans.. İmparatorlukları ayni şey; "Ayni tipe giren cemiyetler" sayılmaktadır. (Bak 1939 baskısı, sayfa 34 - 35) Bu iki sosyologun kitaplarında tarihimizin iftihar vesilesi olan Uygurlar hakkında tek kelime yoktur: Biz bu yazarlara "Göçebe mütefekkiri" demekte haklıyız.. Fikir vassallerinin elinden hâlâ kurtaramadığımız basılmamış kitabımızda Uygur site medeniyeti üzerinde uzun boylu durduk ve göçebe mütefekkirlerinin devamcıları tarafından: "Uygurlar büyük ilhanlıklara (Aşiri imparatorluklara, onlar öyle derler) daima muhalif kalmış, bunların parçalanması âmillerinden olmuş, muzır unsurlardır" tenkidi ile karşılaştık.

AÇIK MUHABERE:

T. Turan — İstanbul:

"Gerçek" hakkındaki iyi niyetlerinize ve alâkanıza teşekkür ederiz.

Biliyorsunuz ki, materyalistler ruhu inkâr etmezler, bilâkis onu, maddenin üst yapısı olarak kabul ederek, ancak maddede ayrı ve maddenin dışında müstakil bir varlık olarak ruhun mevcudiyeti telâkkisini de reddederler. Atom parçalanması ve materyalsit felsefe ile ilgili yazılar, önümüzdeki sayılarda yayınlanacaktır.

DİKKAT:

Mektup, telgraf, havale, iade ve yazıların şu adrese gönderilmesini rica ederiz:

Avukat Esat Âdil;

Tophane üstü, Gökdeniz apartman, Numara: 5

Tophane
İstanbul

GERÇEK
Sahibi ve neşriyatı fiilen idare eden:
Orhan MÜSTECABİ
Abone: Yıllığı 500 kr.
Altı aylığı 250 kr.
Dizgi: Rıza Koşkun Matbaası
Baskı: Berksoy Matbaası
İdare yeri: Ankara caddesi No: 59 - İstanbul